

PAT

WSPÓLNE PASY I PRZYSTANKI AUTOBUSOWO-TRAMWAJOWE W WARSZAWIE

dr inż. Jacek Makuch

*Instituł Inżynierii Lądowej
Politechnika Wrocławska
jacek.makuch@pwr.wroc.pl*

Idea PAT

Wrocław, ul. Grabiszyńska przy pl. Pereca

Modele rozwiązań

- **ze względu na dwa główne cele:**
 - **ułatwienie przesiadek**
 - **ominięcie korków**
- **PAT obejmujące:**
 - **tylko przystanki**
 - **tylko odcinki międzyprzystankowe**
 - **przystanki wraz z odcinkami pomiędzy nimi**
- **rozwiązania o charakterze:**
 - **punktowym**
 - **obszarowym**
 - **systemowym**

PAT na świecie

Amsterdam

PAT na świecie

Berlin

PAT na świecie

Goteborg

PAT na świecie

Mediolan

PAT na świecie

Zurich

PAT na świecie

Lizbona

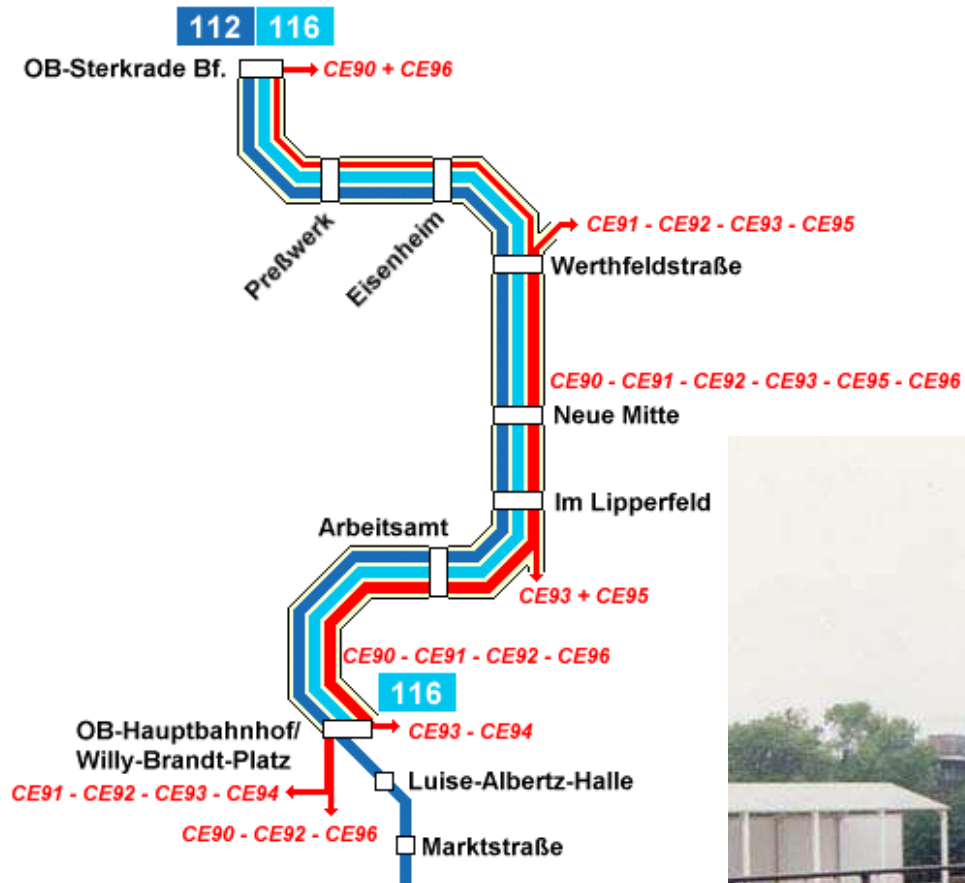
PAT na świecie

Ostrawa

Oberhausen

wspólna trasa tramwajowo-autobusowa

PAT w Polsce

Kraków

Poznań

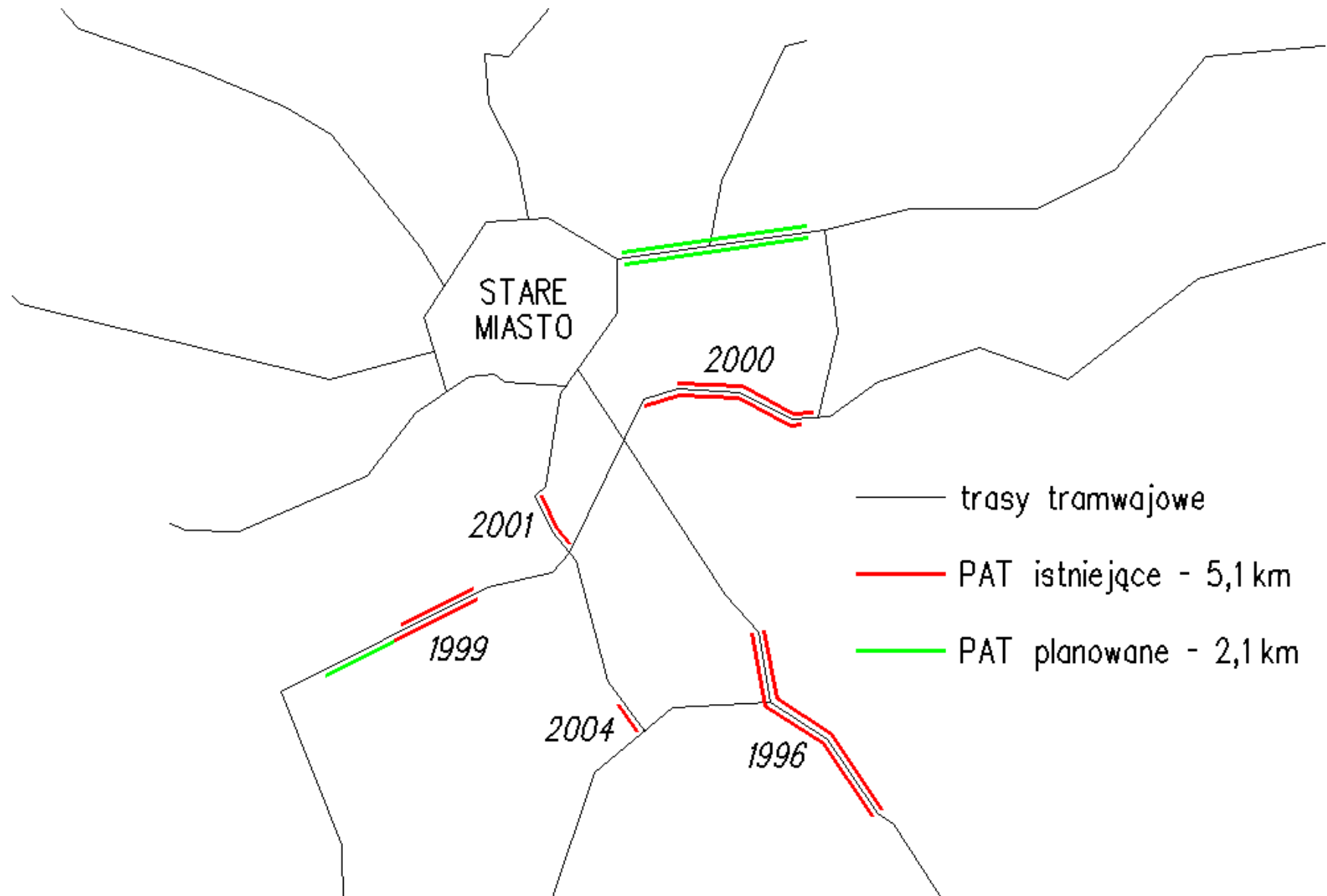
Wrocław

PAT w Poznaniu

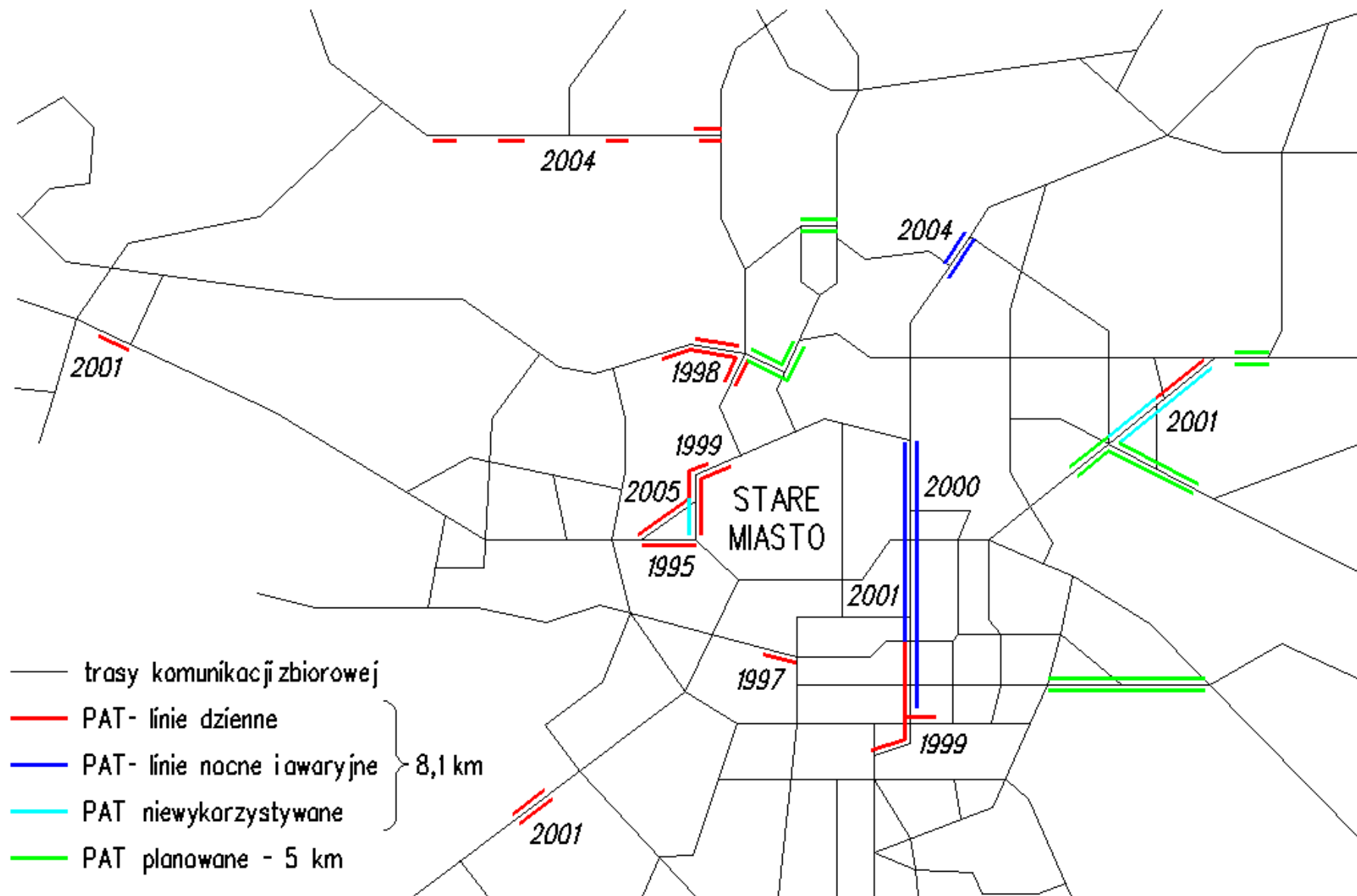

Al. Marcinkowskiego

PAT w Krakowie

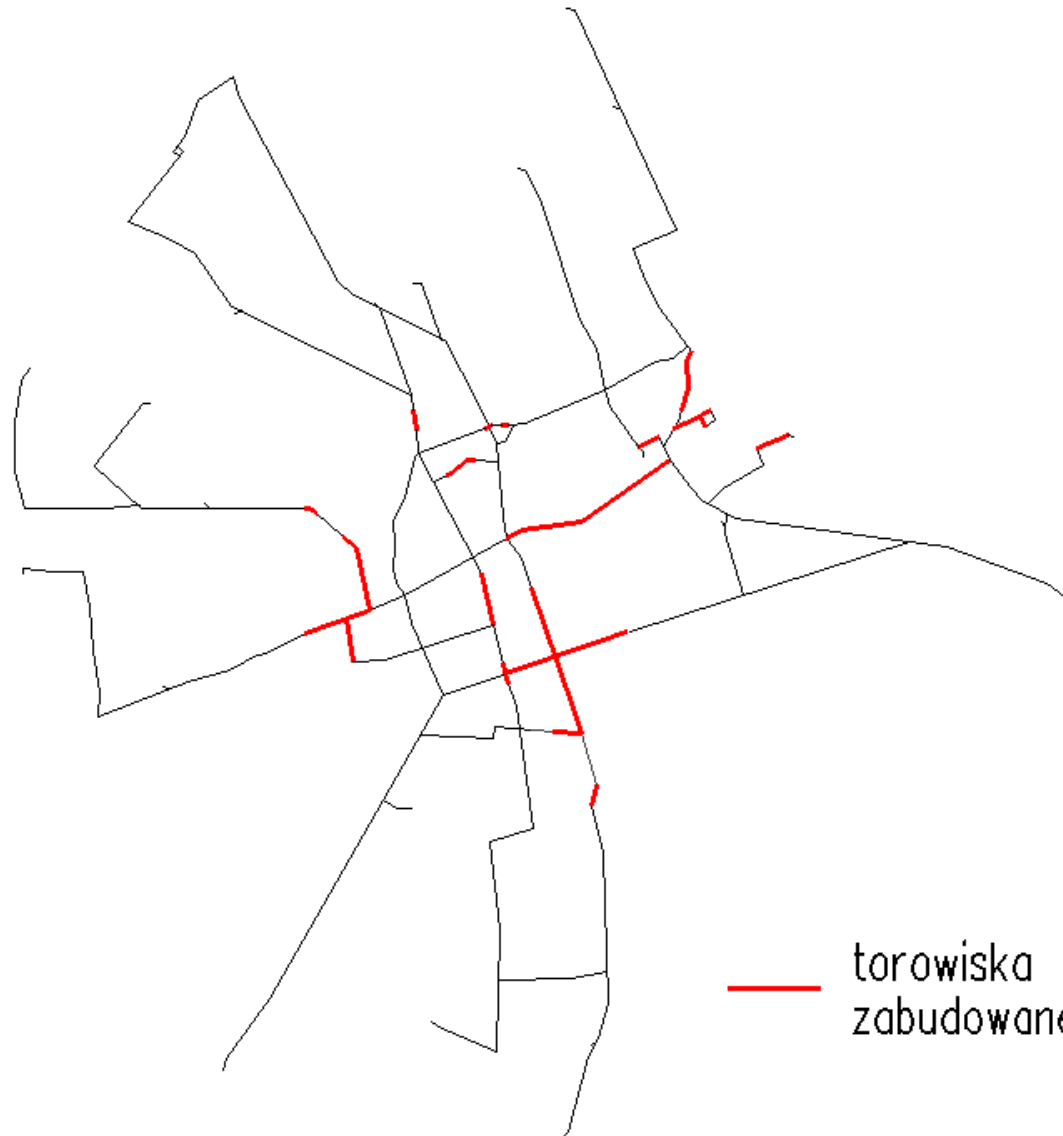
PAT we Wrocławiu

PAT
w
Warszawie

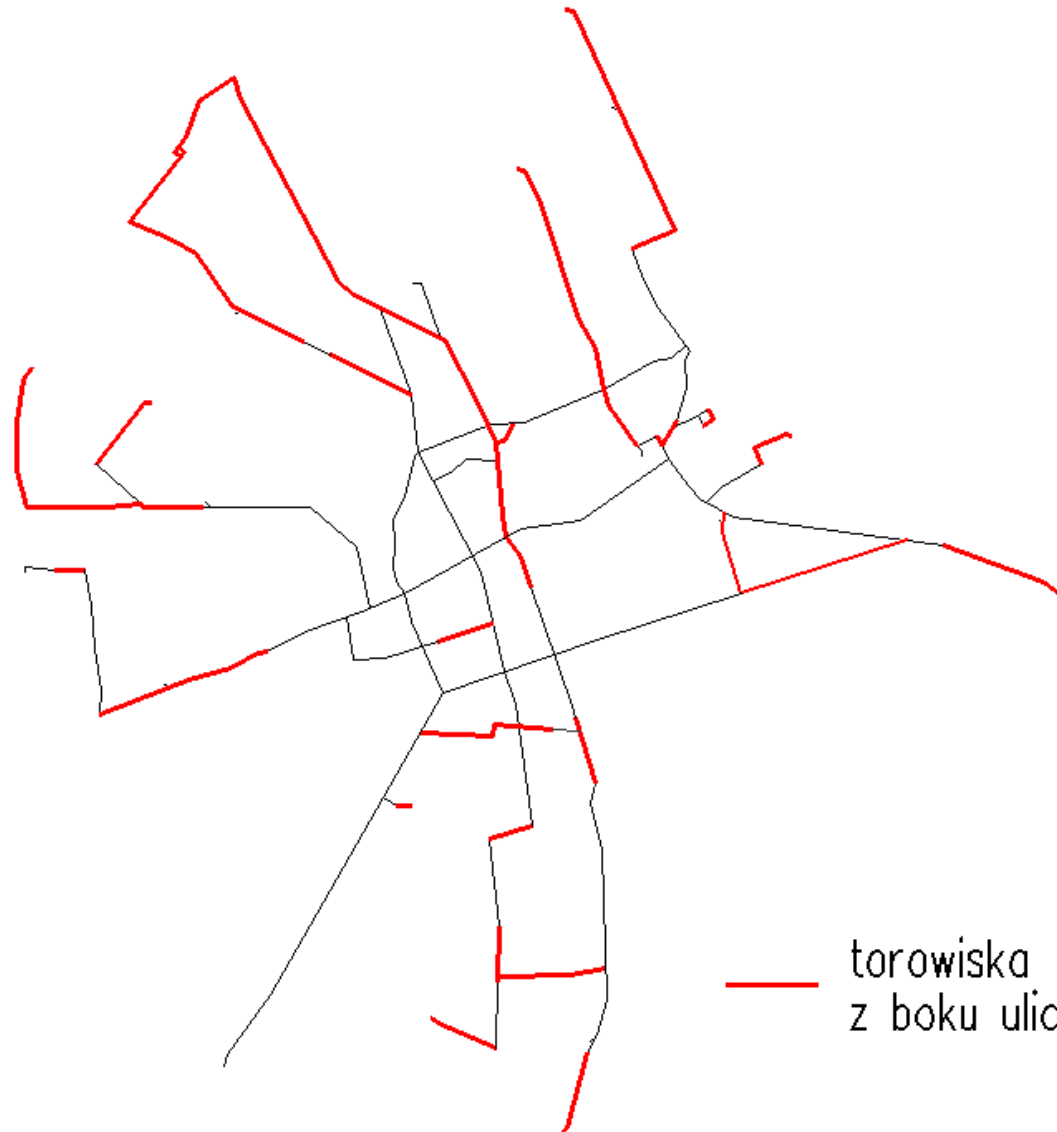
?

PRZECIWI

niski udział torowisk zabudowanych: 13%

PRZECIW

wysoki udział torowisk z boku ulic: 45%

PRZECIWIW

**wyczerpanie przepustowości głównych tras
tramwajowych w centrum**

PRZECIWIW

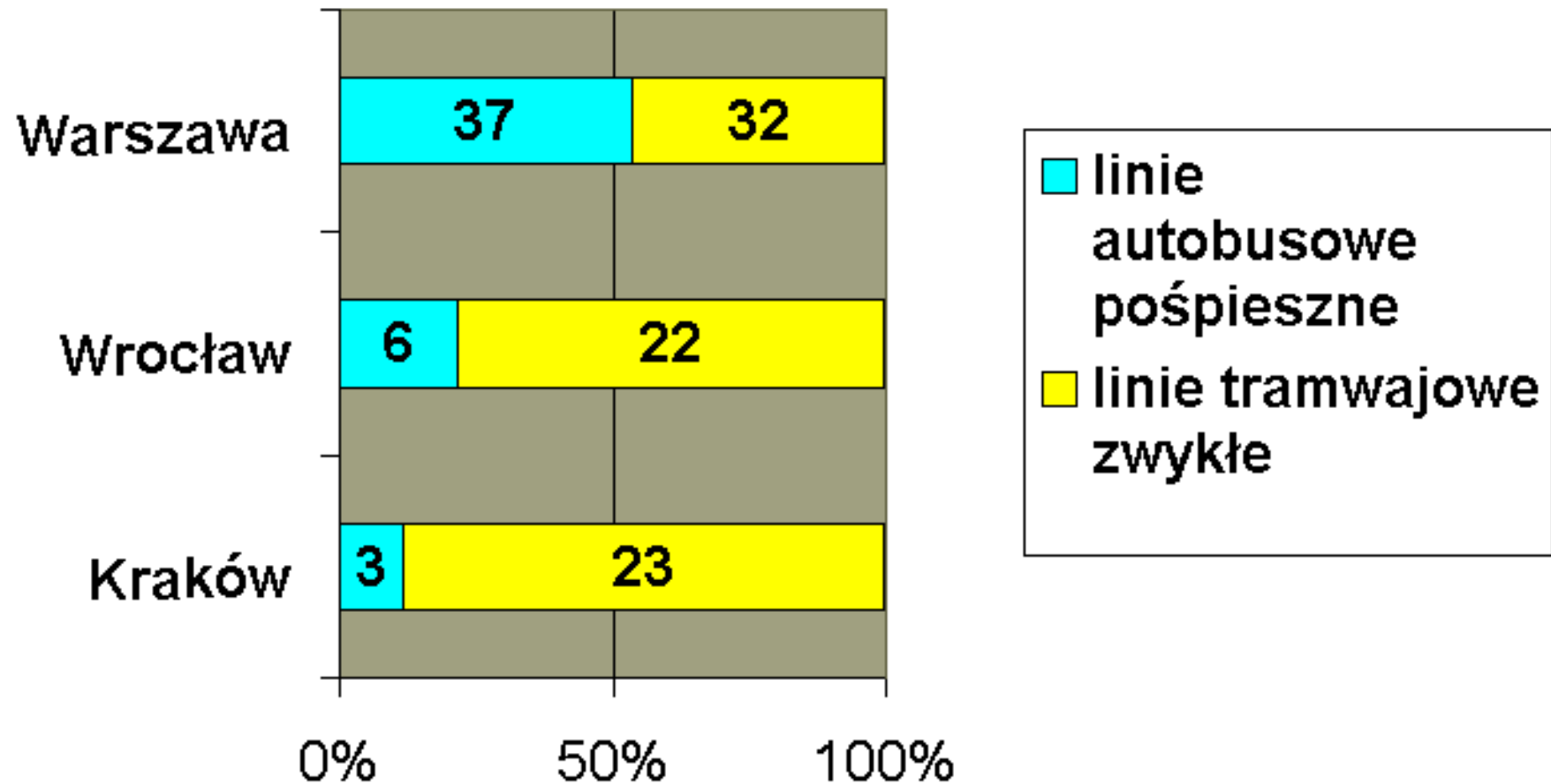
**Warszawa:
19%**

**Wrocław:
6%**

**Kraków:
1%**

**stosunkowo wysoki udział jednoczłonowych
trzyosiowych autobusów**

PRZECIWIW

stosunkowo duża liczba linii autobusowych pośpiesznych

PRZECIW

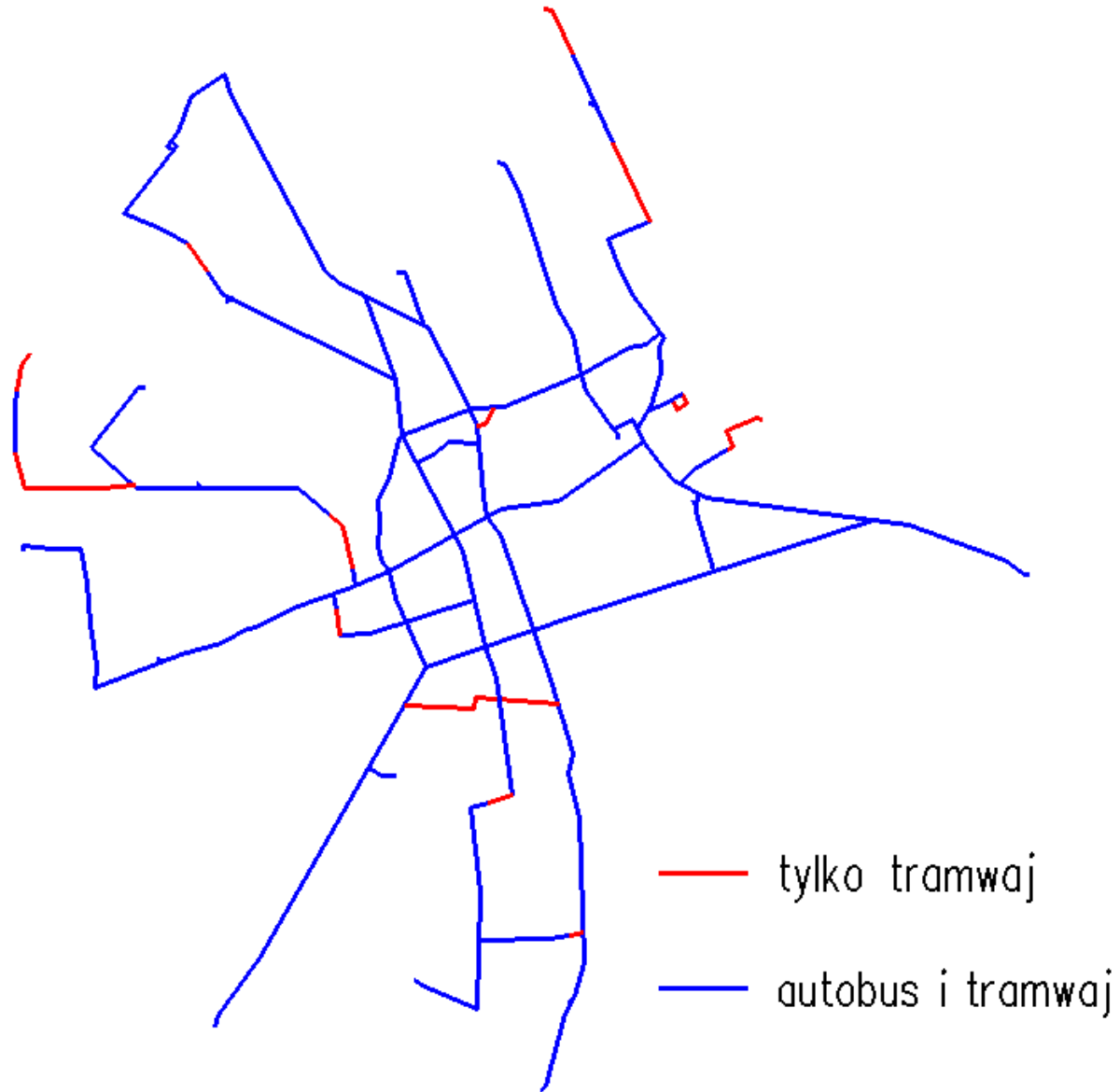

niski poziom priorytetowania komunikacji tramwajowej

PRZECIW

- **dobre parametry obecnych tras autobusowych (duży udział ulic dwujezdniowych z 2 lub 3 pasami ruchu w każdym kierunku)**
- **organizacja i sterowanie ruchem nieprzyjazne usprawnianiu komunikacji zbiorowej:**
 - niski udział sygnalizacji kierunkowych
 - brak centralnego systemu sterowania ruchem
 - marginalny zakres priorytetów dla pojazdów komunikacji zbiorowej
- **plany na przyszłość: podstawą komunikacji zbiorowej ma być transport szynowy, komunikacja autobusowa ma stanowić jedynie uzupełnienie**

ZA

pokrywanie się tras tramwajowych z autobusowymi: 90%

ZA

wysokopodłogowe
13N i 105N:

93%

niskopodłogowe
112N i 116N

7%

niski udział tramwajów niskopodłogowych

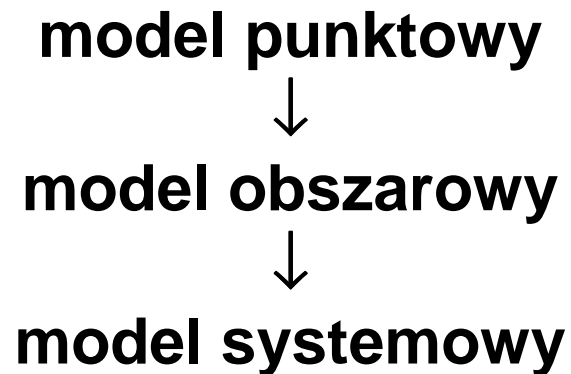
Wnioski:

- 1 Warszawa w mniejszym stopniu niż Wrocław i Kraków nadaje się do zastosowania PAT**
- 2 Pomimo to, zastosowanie PAT w Warszawie jest w stanie przynieść korzyści komunikacyjne**
- 3 W obecnym układzie najbardziej odpowiedni dla Warszawy jest model punktowy PAT**

Wnioski:

- **zagrożenia:**
 - **wzrost kongestii (konieczność zabudowy torowisk)**
 - **zmniejszenie poziomu finansowania komunikacji zbiorowej (regres w komunikacji tramwajowej)**

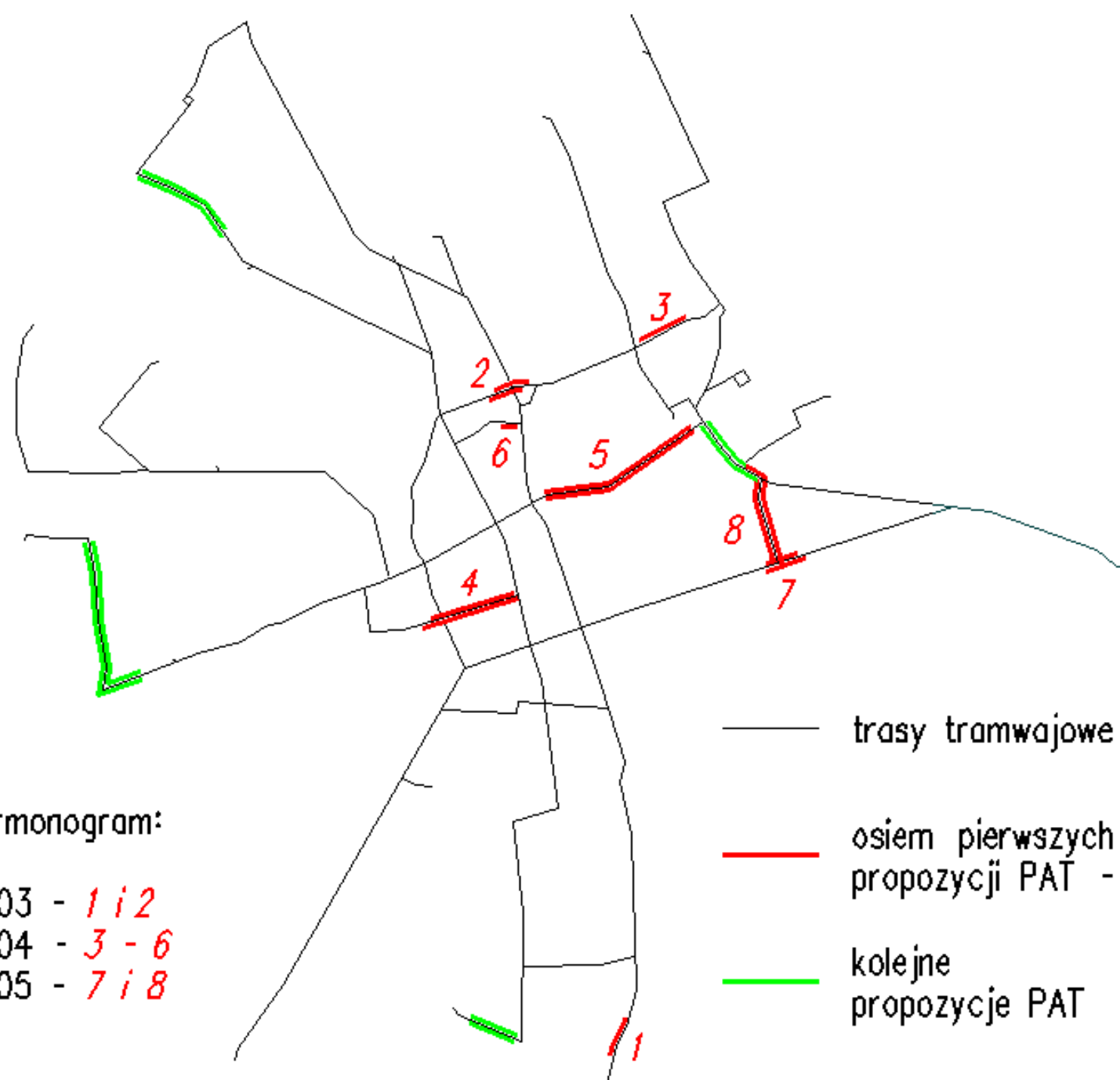
- **najbezpieczniejsze rozwiązanie:**

Dotychczasowe propozycje PAT w Warszawie

"Analiza możliwości i celowości wprowadzenia autobusów na wybrane torowiska tramwajowe w Warszawie", Zespół Doradców Gospodarczych TOR, Warszawa 2002.

- **zastosowanie PAT według modelu punktowego**
- **kryteria wyboru lokalizacji:**
 - **utrudnienia w ruchu autobusowym**
 - **rezerwy w wykorzystaniu przepustowości wydzielonych torowisk**
 - **niskie koszty adaptacji torowisk**
 - **kolizyjność PAT z innymi uczestnikami ruchu miejskiego**
 - **spójność układu linii i przystanków tramwajowych i autobusowych**
- **osiem najbardziej atrakcyjnych lokalizacji PAT**

harmonogram:

2003 - 1 i 2
 2004 - 3 - 6
 2005 - 7 i 8

- trasy tramwajowe
- osiem pierwszych propozycji PAT - 12 km
- kolejne propozycje PAT

**Żadna z ośmiu proponowanych
w Warszawie lokalizacji PAT
nie została zrealizowana !!!**

Wniosek:

nie nastał jeszcze czas mówienia o tym

gdzie

**w Warszawie należy zastosować PAT,
ale że nadal jesteśmy na etapie mówienia**

dlaczego i jak

należy to robić

- **Konieczność zmiany sposobu myślenia**
- **Możliwość zastosowania nowej, nieco „luźniejszej” formy PAT**

Zmiana sposobu myślenia

**użytkowników
systemu
transportowego**

- **polityków**
- **urzędników**
- **projektantów**
- **policji**

- **dziennikarzy**

Podstawowy sposób wydzielenia pasów ruchu dla pojazdów komunikacji zbiorowej

- jedynie oznakowanie poziome i pionowe

efekt - niska skuteczność wydzielenia
przyczyna - środki nie stanowiące bariery fizycznej

Nagoja

nawierzchnie jezdni w odmiennym kolorze

Kraków

torowisko wydzielone separatorem

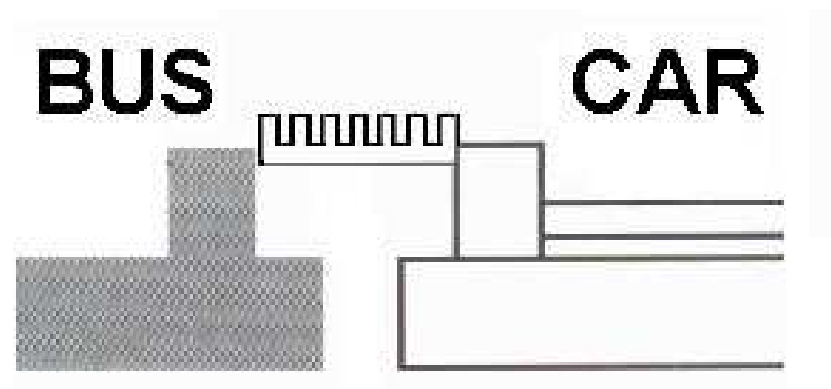
Wrocław

PAT wydzielony pasem zieleni

Leeds

nawierzchnie „odstraszające”

Amsterdam

nawierzchnnie „odstraszające”

Budapeszt

nawierzchnnie „odstraszające”

Gouda

opuszczane słupki przeszkodowe

Amsterdam szlabany

Essen

nawierzchnie niekonwencjonalne

Paryż

pasy autobusowe pod prąd ulic jednokierunkowych

Utrecht

pasy autobusowe wydzielone sygnalizacją świetlną

Utrecht

... i aktywnym oznakowaniem pionowym

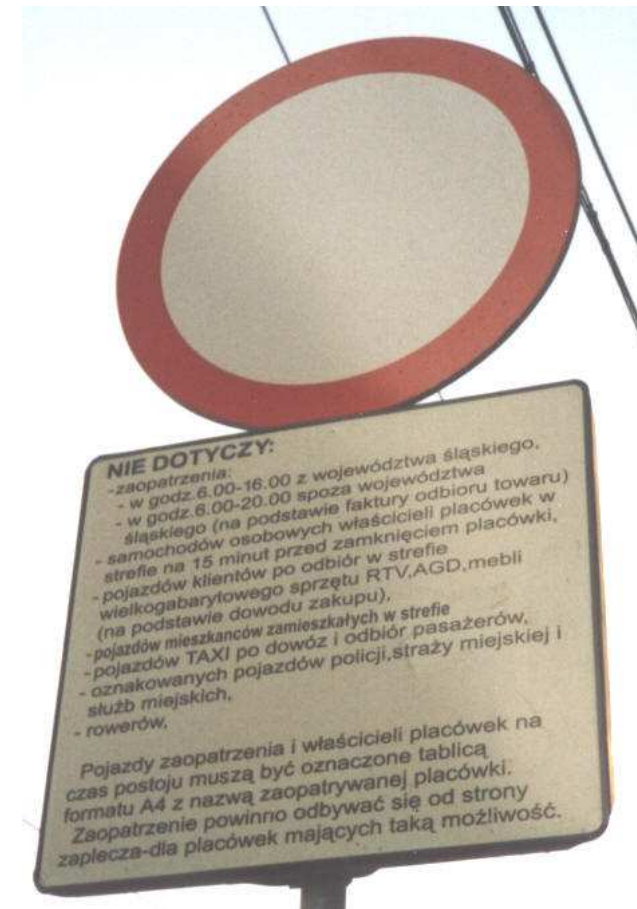
Strasbourg

ulica z priorytetem dla komunikacji zbiorowej w układzie 2+1

Warszawa, Kraków, Zabrze

ulice z „pozornym” priorytetem dla komunikacji zbiorowej

Rouen

azyle na przejściach dla pieszych

źródło: www.sutp.org/publications.aspx

**Propozycje
zmian
legislacyjnych**

Barcelona

odmienne oznakowanie poziome przejazdu tramwajowego

Bruksela

odmienne oznakowanie poziome przejazdu tramwajowego

Wrocław

nieosygnalizowany wyjazd z PAT

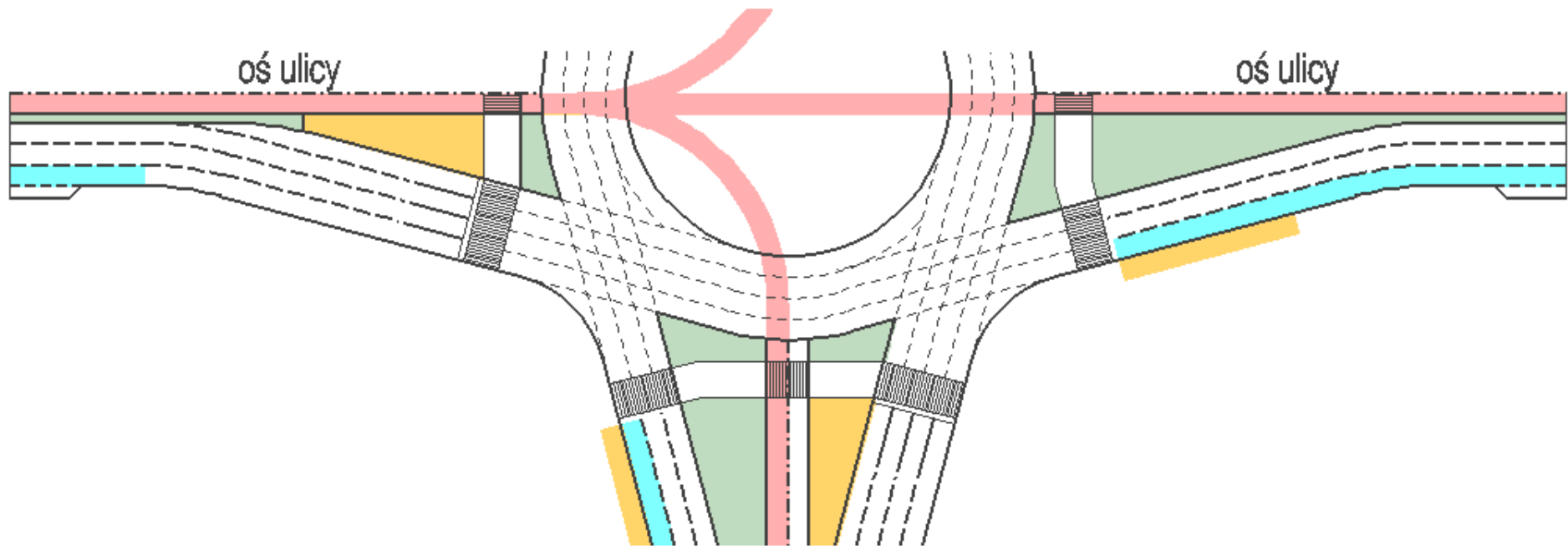

**pierwszeństwo przed samochodami mają
jedynie tramwaje - autobusy już nie !**

**Nowy model
kształtowania
infrastruktury
ulicznych środków
transportu zbiorowego**

(tramwaj, autobus, trolejbus)

model obecny

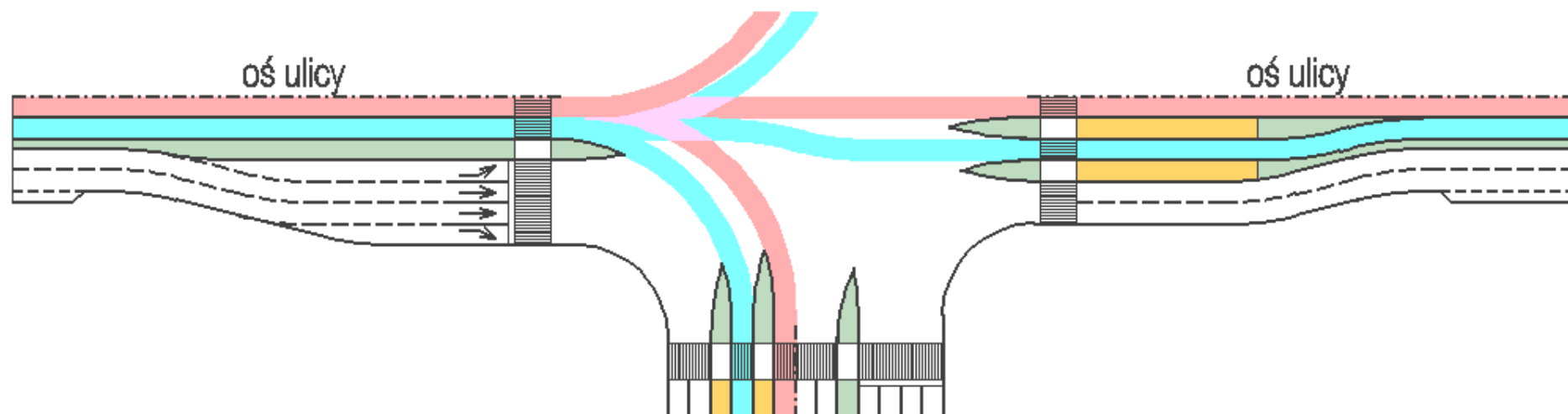
TRAM

BUS

PRZYSTANEK

PAT jako „pasy sąsiadujące”

wariant z tramwajem w środku

TRAM

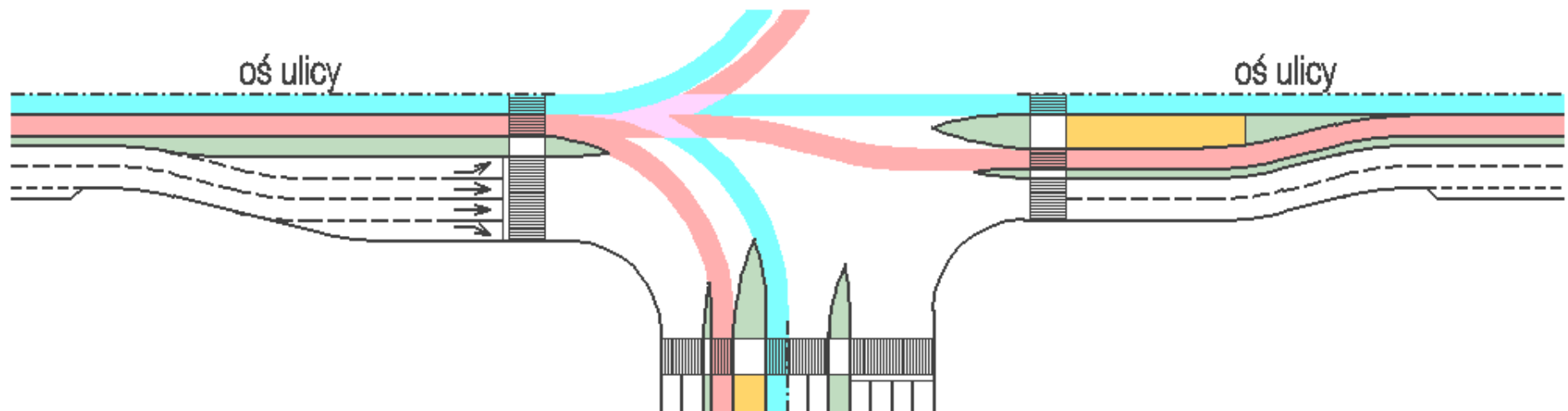
BUS

TRAM+BUS

PRZYSTANEK

PAT jako „pasy sąsiadujące”

wariant z autobusem w środku

TRAM

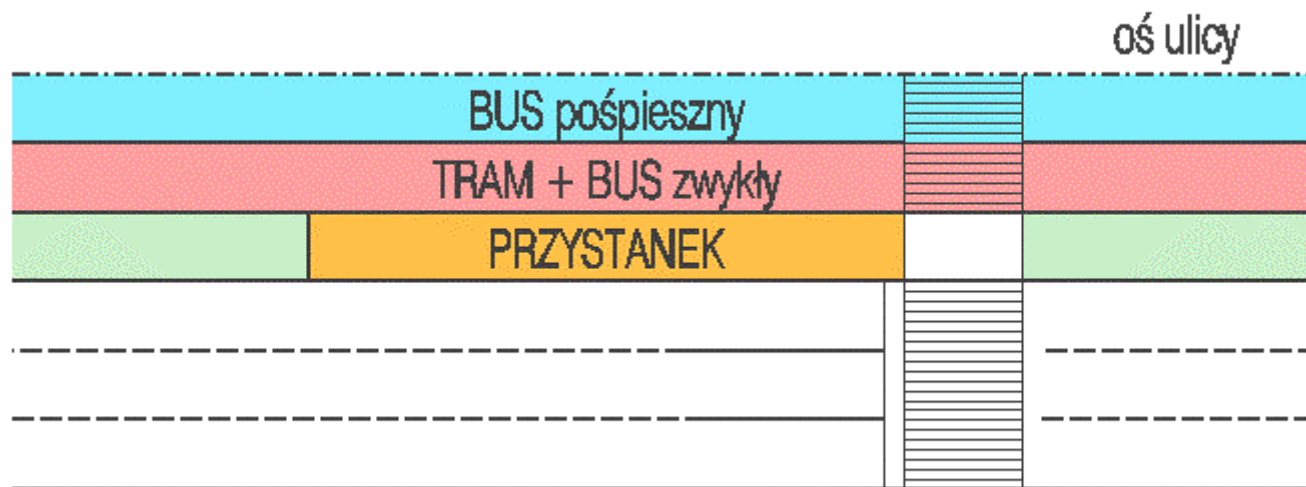
BUS

TRAM+BUS

PRZYSTANEK

PAT jako „pasy sąsiadujące”

problem blokowania linii pośpiesznych

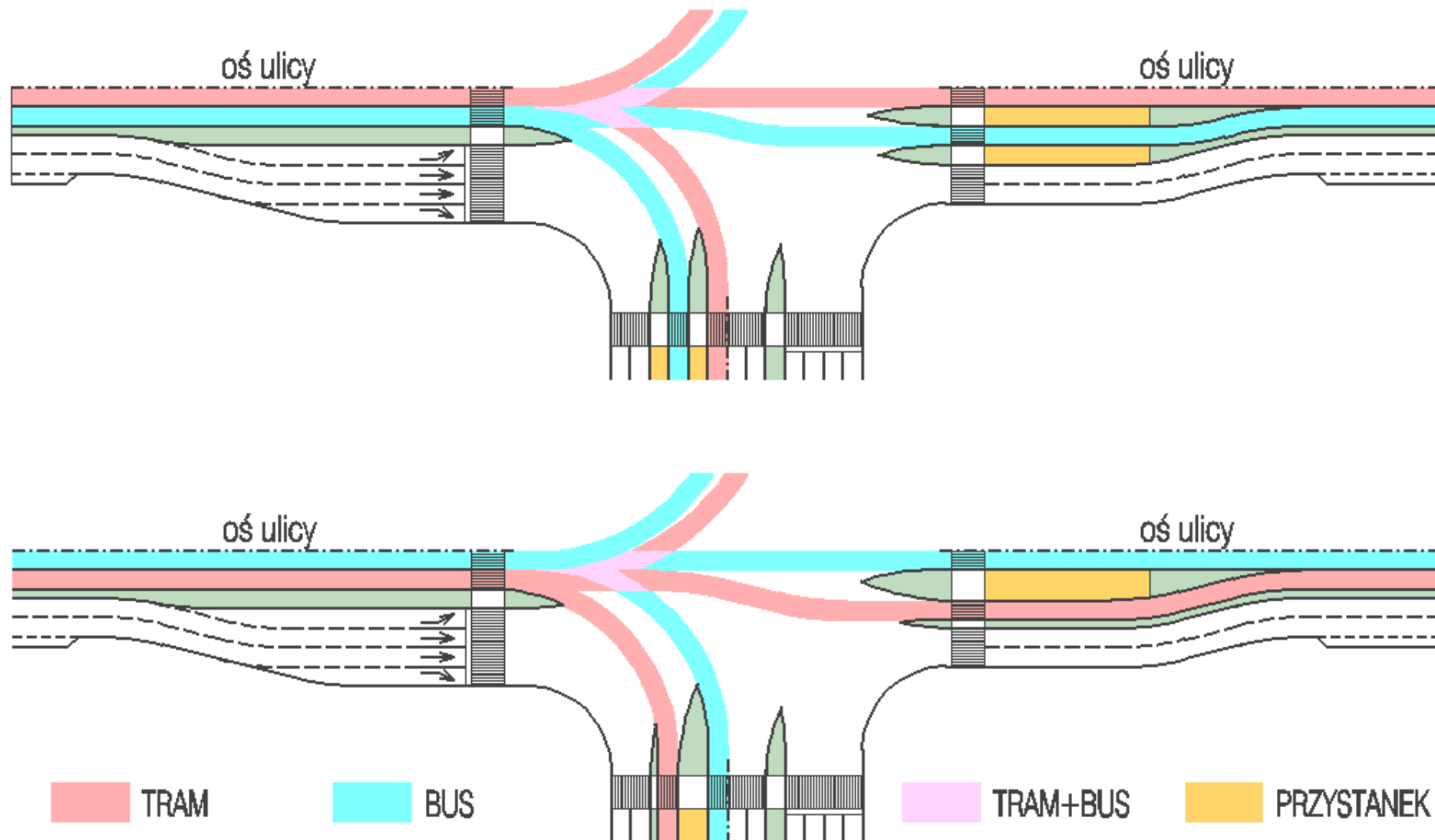
Bogota

pasy autobusowe zewnętrzne dla linii ekspresowych

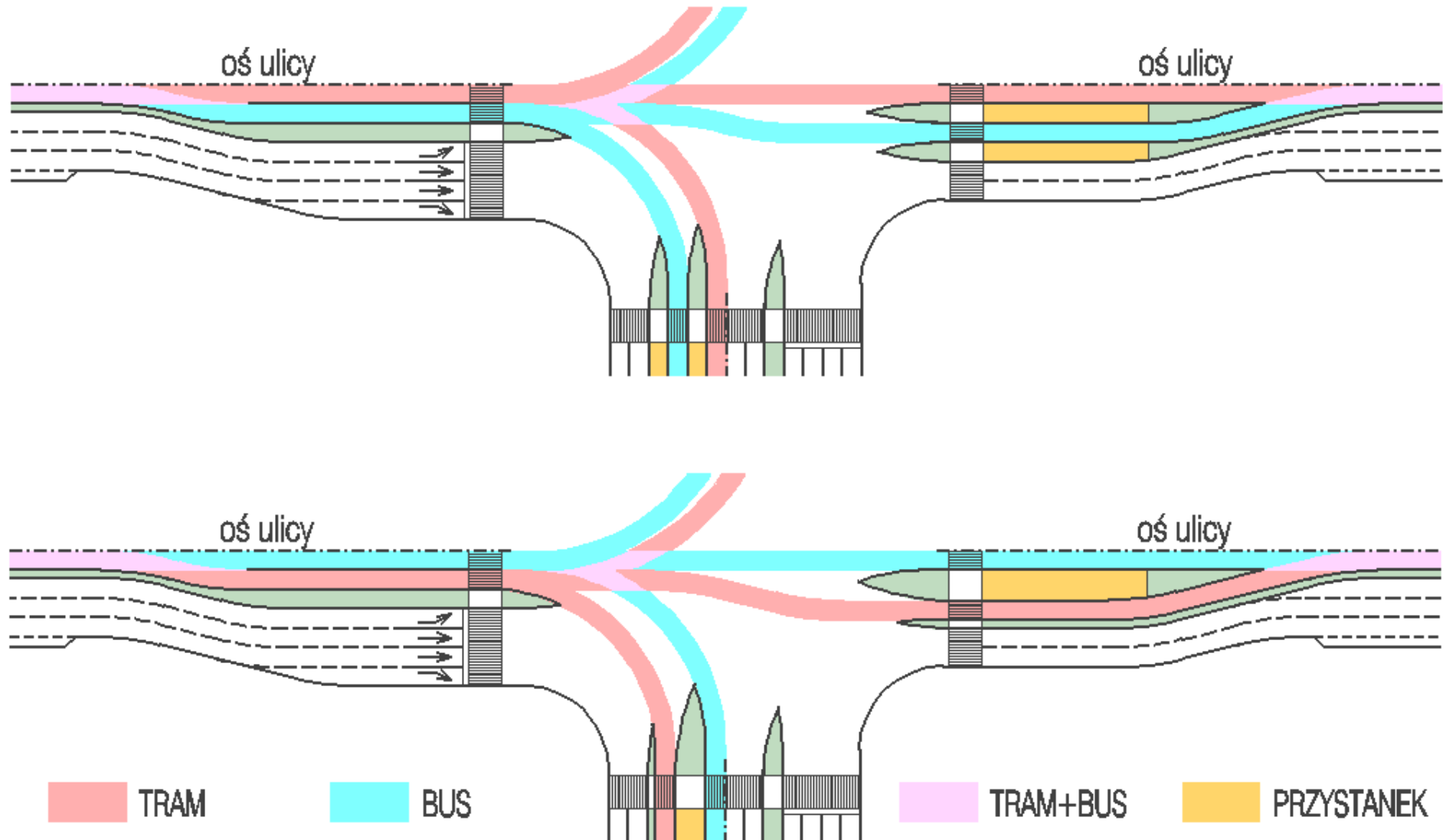

źródło: www.sutp.org/publications.aspx

PAT jako „pasy sąsiadujące”

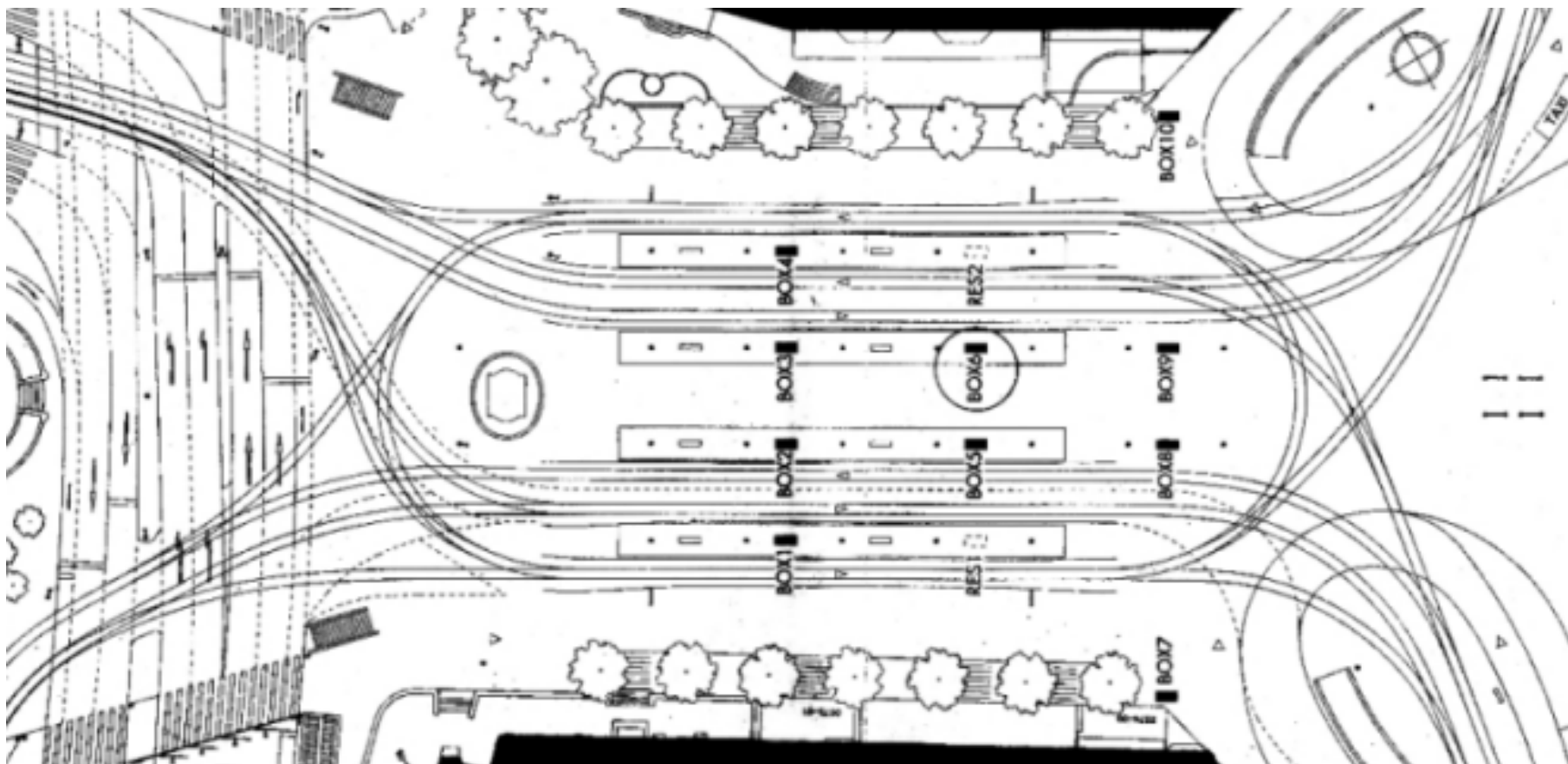

„pasy sąsiadujące” i PAT klasyczny

Bazylea

węzeł tramwajowy w układzie stacji kolejowej

źródło: Technika Transportu Szynowego 7-8/2002

Quito

wydzielone jezdnie trolejbusowe

źródło: www.sutp.org/publications.aspx

Taipei

wydzielenie pasów autobusowych wg modelu tramwajowego
rok 2000

źródło: www.itdp.org/seminar.html

Nowy model kształtowania infrastruktury ulicznych środków transportu zbiorowego:

**wydzielenie z ruchu ogólnego pewnej przestrzeni
przekroju poprzecznego ulicy w postaci grup pasów
ruchu przeznaczonych wyłącznie dla ulicznych
pojazdów komunikacji zbiorowej (tramwajów,
autobusów i trolejbusów) wraz z zapewnieniem im
priorytetu w sterowaniu ruchem, ale bez narzucania z
góry ostatecznej konfiguracji wykorzystania tych
pasów (przydzielenia konkretnym rodzajom pojazdów),
co powinno być w znacznej mierze dowolne, zależne
od konkretnych potrzeb**

Podsumowanie

- **Doświadczenia z dotychczasowego wdrażania PAT w Warszawie pokazują, że konieczna jest zmiana sposobu myślenia osób odpowiedzialnych za kształt i wizerunek systemu transportowego**
- **Dla Warszawy możliwe jest zastosowanie PAT według modelu obszarowego, a nawet systemowego dzięki połączeniu rozwiązań PAT w formach:**
 - **klasycznej**
 - **pasów sąsiadujących**
 - **pasów autobusowych wydzielonych według modelu tramwajowego**

Korzyści wynikające ze stosowania PAT

Wrocław - ul. Dubois

